Clefyd Streptococol Grŵp A Ymledol (iGAS)
Cwestiynau ac Atebion ar gyfer cysylltiadau agos ag achosion o iGAS
Y Tîm Atal a Rheoli Heintiau

C. Beth yw Streptococws grŵp A (GAS)?
Mae Streptococws Grŵp A yn facteriwm a geir yn aml yn y gwddf ac ar y croen.

C. Sut mae GAS yn ymledu?
Mae Streptococi yn goroesi yn y gwddf ac ar ddwylo yn ddigon hir i ledaenu'n hawdd o berson i berson drwy disian, cusanu a chyswllt croen. Gall pobl gario Streptococi grŵp A yn y gwddf neu ar y croen heb unrhyw symptomau o salwch. Gelwir hyn weithiau'n gytref.

C. Pa fath o afiechydon sy'n cael eu hachosi gan GAS?
Mae'r rhan fwyaf o heintiau GAS yn afiechydon cymharol ysgafn fel "gwddf strep" neu haint croen fel impetigo. Ar adegau prin, gall y bacteria hyn achosi clefydau difrifol eraill a hyd yn oed rai sy'n bygwth bywyd.

C. Beth yw clefyd Streptococol Grŵp A Ymledol (iGAS)?
Weithiau gall clefyd GAS sy'n bygwth bywyd ddigwydd pan aiff bacteria i rannau'r corff ble na fydd bacteria fel arfer, megis y gwaed, y cyhyrau neu'r ysgyfaint. Gelwir yr heintiau hyn yn Glefyd Streptococol Grŵp A Ymledol. Dau fath mwyaf difrifol, ond prin, o glefyd GAS ymledol yw llid y fasgell necrotig a Syndrom Sioc Tocsig Streptococol.

C. Pam mae clefyd streptococol grŵp A ymledol yn digwydd?
Mae heintiau GAS ymledol yn digwydd pan fydd y bacteria yn mynd heibio i amddiffynfeydd y sawl sydd wedi'i heintio. Gall hyn ddigwydd pan fydd gan berson friwiau neu doriadau eraill yn y croen sy'n gadael y bacteria i mewn i'r feinwe, neu pan fydd gallu'r person i ymladd yr haint yn gostwng oherwydd salwch cronig neu salwch sy'n effeithio ar y system imiwnedd. Hefyd, credir bod rhai mathau o GAS yn fwy tebygol o achosi clefyd difrifol nag eraill.

C. Ydw i'n wynebu risg o ddal clefyd streptococol grŵp A ymledol o fod mewn cysylltiad agos â pherthynas neu gyswllt ar yr aelwyd?
Mae'r rhan fwyaf o bobl sy'n dod i gysylltiad â GAS yn aros yn iach ac yn ddi-symptom, neu'n datblygu heintiau ysgafn ar y gwddf neu'r croen. Gall pobl iach ddal clefyd GAS ymledol gan berthynas neu aelod o'u cartref ond mae'n anghyffredin iawn.

C. Beth mae angen i mi fod yn ymwybodol ohono?
Y peth pwysicaf i fod yn ymwybodol ohono yw arwyddion a symptomau cynnar y clefyd ymledol, a ddangosir yn y blwch isod.

Arwyddion a symptomau cynnar clefyd streptococol grŵp A ymledol
• Twymyn fawr • Poenau mawr yn y cyhyrau • Tynerwch lleol yn y cyhyrau • Cochni ar safle clwyf

C. Beth dylwn ei wneud os yw rhai o'r symptomau hyn yn datblygu ar fy mhlentyn?

Os oes rhai o'r symptomau hyn yn datblygu, cysylltwch â'ch meddyg teulu neu ofyn am gyngor meddygol ar unwaith. Dywedwch wrth eich meddyg teulu eich bod wedi bod mewn cysylltiad â rhywun sydd wedi cael diagnosis diweddar o clefyd streptococol grŵp A ymledol a'ch bod wedi datblygu symptomau rydych yn poeni amdanynt. Mae'n debygol iawn y bydd eich meddyg teulu yn gofyn i chi ddod i mewn i'r feddygfa er mwyn iddo/iddi allu eich archwilio.

Mae'r rhan fwyaf o bobl sy'n dod i gysylltiad â GAS yn aros yn iach ac yn ddi-symptom, neu'n datblygu heintiau ysgafn ar y gwddf neu'r croen. Mae dal clefyd GAS ymledol gan berthynas neu aelod o'r cartref yn brin iawn.

"Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg /
This document is available in English".